

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Кафедра факультету природничих наук

лісознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Гірське лісництво

Освітня програма магістр

Спеціальність:205 «Лісове господарство»

Галузь - 20 Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від “16” січня 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Гірське лісництво
Викладач (-і)	Олійник Василь Степанович
Контактний телефон викладача	Роб. тел.: 59-60-48
Е-mail викладача	vasyl.oliinyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний і заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	2 год. на тиждень (ауд. 207)
2. Анотація до курсу	
<p>«Гірське лісництво» вивчається у вищих навчальних закладах з метою формування у студентів спеціальності 205 «Лісове господарство» знань про виконання лісами багатогранних функцій, особливості проведення лісогосподарських заходів, актуальні проблеми гірського лісівництва. Вивчення дисципліни «Гірське лісництво» базується на знаннях з лісознавства, лісових культур та інших навчальних дисциплін, отриманих студентами при освоєнні навчальних програм освітнього рівня «бакалавр», а програма дисципліни «Гірське лісництво» передбачає вивчення особливостей професійної діяльності майбутніх фахівців у лісогосподарській галузі.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p><i>Метою дисципліни</i> є вивчення особливостей ведення лісового господарства в гірських умовах, виходячи із специфіки лісорослинних умов, їх поліфункціональних властивостей та лісівничо-екологічних наслідків лісогосподарських заходів.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<ul style="list-style-type: none"> - опрацьовувати інформаційні джерела з питань гірського лісництва; - визначати оптимальні способи рубань лісу та найважливіші лісогосподарські заходи залежно від категорії лісів і особливостей насаджень, і гірських умов; - оцінювати наслідки лісогосподарської діяльності на довкілля і лісове середовище у різних лісорослинних умовах гір; - визначати особливості підвищення продуктивності, стійкості і захисних функцій лісу у різних гірських місцезростаннях. 	

5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			34		
практичні заняття			26		
самостійна робота			120		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний		
1-ий	Лісове господарство	1	Нормативний		
Тематика курсу					
<i>Змістовий модуль 1. «Наукові основи гірського лісівництва».</i>					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Гірські лісорослинні умови. Вступ до дисципліни. Значення гірського лісівництва. Природні чинники впливу на ліс (геологія, рельєф, клімат і метеоумови, ґрунти). Категорії рельєфу і ґрунтів. Висотна поясність. Гірські водозбори.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу 4 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 1. Гірські лісорослинні умови	Практичні заняття	Згідно списку літератури	2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 2. Лісотвірні породи Карпат (ялина, ялиця, бук, дуб і ін.). Лісовий фонд. Зміни лісового покриву під впливом діяльності людини.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу 4 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 2. Лісотвірні породи Карпат Тема 3. Лісовий фонд Карпат	Практичні заняття	Згідно списку літератури	6 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 3. Типологічна	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу	1-5	Згідно розкладу

<p>характеристика лісів Карпат. Типи лісу й деревостанів. Лісорослинне районування П.І. Молоткова.</p>			4 год.		
<p>Тема 4. Типи лісу і лісорослинне районування Карпат</p>	Практичні заняття	Згідно списку ліцтратури	2 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 4. Стихійні явища у горах. Вплив стихійних явищ на ліс. Лавини, сніголами, буреломи, паводки, селі, ерозія, зсуви та осипи, температурні аномалії.</p>	Лекція	Згідно списку літратури	Опрацювання лекційного матеріалу 2 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 5. Стихійні явища у гірських лісах</p>	Практичні заняття	Згідно списку літратури	2 год	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 5. Поліфункціональна роль і категорії гірських лісів. Сировинне, водоохоронне, ґрунтозахисне, рекреаційно-оздоровче значення лісів. Категорії лісів, особливо захисні лісові ділянки.</p>	Лекція	Згідно списку літратури	Опрацювання лекційного матеріалу 4 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 6. Поліфункціональна роль лісів та поділ їх на групи</p>	Практичні заняття	Згідно списку літратури	4 год.	1-5	Згідно розкладу
<i>Змістовий модуль 2. «Особливості ведення лісового господарства»</i>					
<p>Тема 6. Особливості гірського лісівництва Напрями ведення господарства у різних категоріях лісів. Стале господарство. Лісогосподарське</p>	Лекція	Згідно списку літратури	Опрацювання лекційного матеріалу 4 год.	1-5	Згідно розкладу

районування Карпат за С.І. Генсіруком.					
Тема 7. Лісогосподарське районування Карпат і диференційоване ведення лісового господарства	Практичні заняття	Згідно списку літератури	2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 7. Головні рубки лісу. Головні рубки лісу – системи, способи, правила. Особливості їх призначення. Характеристики, нормативи збереження ґрунту і підросту. Технології організації. Лісівничо-екологічні наслідки.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу 4 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 8. Системи, способи і правила рубок головного користування	Практичні заняття	Згідно списку літератури	4 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 8. Рубки пов'язані із веденням лісового господарства. Системи рубань і їх завдання. Доглядові рубання у різних типах лісу і насадженнях.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу 4 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 9. Рубки догляду у гірських лісах	Практичні заняття	Згідно списку літератури	2 год.	1-5	Згідно розкладу

<p>Тема 9. Актуальні проблеми ведення господарства. Підвищення продуктивності, стійкості і захисних властивостей лісу. Удосконалення технології і врахування водозборів при веденні господарства. Наближене до природи лісівництво. Науковий супровід лісгосподарської галузі.</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу 4 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 10. Актуальні проблеми і новітні методи ведення лісового господарства</p>	Практичні заняття	Згідно списку літератури	2 год.	1-5	Згідно розкладу

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Індивідуальне опитування – 15, тести -10, реферати – 25, контрольна робота - 35
Вимоги до письмової роботи	Відповіді на тести дистанційного навчання (25 питань, правильна відповідь - 4бали)
Практичні заняття	Розрахункові роботи, дистанційне навчання.
Умови допуску до підсумкового контролю	Позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовими модулями (оцінювання роботи студента під час практичних занять; розрахункові роботи після вивчення розділу)

7. Політика курсу

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на практичних заняттях (розрахункові роботи), самостійній роботі (реферати, презентації). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Вимоги викладача. Кожен викладач ставить студентам систему вимог та правил поведінки студентів на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт, тестових завдань. Все це гарантує високу ефективність навчального процесу і є обов'язковою для студентів.

8. Рекомендована література

Базова

1. Голубец М.А. Ельники Українських Карпат К.: Наукова думка, 1978. – 208 с.
2. Голубець М.А. Основи відновлення функціональної суті карпатських лісів Львів: Манускрипт, 2016. – 142 с.
3. Гулисашвили В.С. Горноелесоводство М.: Гослесбумиздат, 1956. – 230 с.
4. Горные леса / ред. Сеницин С.Г. М.: Лесн. пром., 1979. – 200 с. 1
5. Гаврусевич А.М. і ін. Діброви Українських Карпат і суміжних територій, їх стан та особливості відновлення Тернопіль: 2010. – 160 с.
6. Молотков П.И. Буковые леса и хозяйство в них М.: Лесн. про-сть, 1966, 224 с.
7. Плугатар Ю.В. Из лесів Криму Харків: Нове слово, 2008. – 462 с. 1
8. Стойко С.М. Дубові ліси Українських Карпат Львів: Мериатор 209. – 220 с.
9. Фурдичко О. Карпатські ліси: проблеми екологічної безпеки і сталого розвитку гірського

регіону Львів: Бібльос, 2002. – 190 с.

Допоміжна

1. Калінін М.І. і ін. Вітровали в гірських і передгірних регіонах Українських Карпат Львів: Манускрипт, 1997. – 2008
2. Олійник В.С. Гідрологічна роль лісів Українських Карпат Івано-Франківськ: НАІР, 2013. – 232 с.
3. Пастернак П.С. Лісові ґрунти Українських Карпат Ужгород: Карпати, 1967. – 172 с.
4. Сабан Я.А. Экология горных лесов М.: Лесн. про-сть, 1982.

Викладач, доцент кафедри лісознавства _____ В.С. Олійник